

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Пашко М.Ю.

Науковий керівник – Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Однією з ключових особливостей права інтелектуальної власності є необхідність виділення спеціальних договірних конструкцій, які враховують специфіку об'єктів цієї галузі. Інтелектуальна власність охоплює результати інтелектуальної, творчої діяльності людини, які за своєю природою є нематеріальними. Це означає, що на відміну від речей, об'єкти ІВ не знищуються в процесі використання та можуть бути використані одночасно необмеженою кількістю осіб. Така особливість зумовлює потребу у специфічному підході до регулювання відносин щодо розпоряджання правами інтелектуальної власності.

У зв'язку з цим договори у сфері ІВ спрямовані не на передачу самого об'єкта як речі, а на передачу або дозвіл на використання майнових прав. Власник таких прав може вступати у договірні відносини, в межах яких він або повністю відчужує свої права іншій особі, або надає дозвіл на використання об'єкта (наприклад, через ліцензійний договір). В окремих випадках укладаються договори про створення об'єктів інтелектуальної власності на замовлення, в яких передбачається правовий режим майбутнього об'єкта ще до його створення [1].

Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності сформована через систему багатосторонніх договорів, прийнятих у межах міжнародних організацій, таких як Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), Світова організація торгівлі (СОТ), а також регіональних об'єднань. Найважливішими серед них є Паризька конвенція, Бернська конвенція, Мадридська та Гаазька системи, Договір про патентну кооперацію (РСТ) та угода TRIPS.

Паризька конвенція з охорони промислової власності, підписана 1883 року, стала першим міжнародним договором у цій галузі. Вона встановила фундаментальні принципи, зокрема принцип національного режиму, за яким держави-учасниці зобов'язуються надавати іноземцям такий самий рівень правової охорони, як і своїм громадянам. Іншим ключовим положенням є право пріоритету, що дозволяє заявнику протягом 6–12 місяців подати заявку в інші країни, зберігаючи дату першої подачі. Також важливими є принципи незалежності патентів, захисту промислових зразків, торговельних марок, географічних зазначень, а також положення щодо боротьби з недобросовісною конкуренцією [2].

Не менш значущою є Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, прийнята 1886 року. Вона стала основою міжнародного авторського права і забезпечує автоматичний захист авторських прав у країнах-учасниках. Це означає, що твір охороняється з моменту його створення без необхідності реєстрації. Конвенція передбачає мінімальний строк охорони – 50 років після смерті автора, а в більшості країн, включно з Україною, цей строк становить 70 років. Особливу увагу документ приділяє захисту моральних прав автора: права на ім'я та недоторканність твору. Водночас допускаються обмежені винятки для цілей освіти, наукових досліджень і медіа [3].

У сфері охорони знаків для товарів і послуг значну роль відіграє Мадридська система міжнародної реєстрації торговельних марок. Вона дає змогу подати одну міжнародну заявку на реєстрацію марки у понад 130 країнах [4]. Механізм передбачає подання заявки через національне патентне відомство, її перевірку у ВОІВ, а потім – розгляд у відомствах обраних

країн. Перевагами системи є централізоване управління, економія коштів та гнучкість у виборі юрисдикцій. Недоліками є залежність міжнародної заявки від базової національної заявки протягом перших 5 років, а також можливість відмови в окремих країнах [5].

Для захисту промислових зразків застосовується Гаазька система, яка дає змогу зареєструвати дизайн продукції одночасно в декількох країнах [6]. Процедура передбачає подання єдиної заявки до ВОІВ, її перевірку, публікацію та подальший розгляд національними відомствами. Система дозволяє захищати зразок протягом 5 років із можливістю продовження до 25 років. Україна приєдналася до системи в 2002 році. Перевагами є спрощення процедури, зменшення фінансового навантаження, однак слід враховувати, що не всі країни є учасниками системи [7].

Договір про патентну кооперацію (РСТ), підписаний у 1970 році, дозволяє подати одну міжнародну заявку на отримання патенту в понад 150 країнах. Цей механізм не надає єдиного міжнародного патенту, однак значно спрощує процедуру. Етапи включають подання заявки, проведення міжнародного пошуку, опціональну міжнародну експертизу та вихід на національні фази, де кожна країна розглядає заявку окремо. Це дає заявникові додатковий час для стратегічного планування та підготовки до національного патентування [8].

Нарешті, Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS), яка є частиною системи СОТ, встановлює обов'язкові для виконання стандарти охорони ІВ у країнах-членах. Угода охоплює всі основні категорії прав інтелектуальної власності, включно з авторським правом, патентами, торговельними марками, промисловими зразками, географічними зазначеннями та секретами виробництва. Вона також містить вимоги до ефективного правозастосування та передбачає механізми вирішення спорів.

Таким чином, міжнародне регулювання інтелектуальної власності є багатошаровою системою договорів і угод, що створює механізми захисту прав авторів, винахідників, дизайнерів і бізнесу на глобальному рівні. Участь України в ключових міжнародних договорах забезпечує правову визначеність та доступ до інструментів міжнародної охорони ІВ, що особливо важливо в умовах глобалізації та інтеграції у світову економіку.

Список використаних джерел

1. Договори у сфері інтелектуальної власності за законодавством України. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/84/2172/4708-1?inline=1>
2. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text
3. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text
4. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134#Text
5. Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятий в Мадриді 28 червня 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_583#Text
6. Женевський акт Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_601#Text
7. Гаазький Акт Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_132#Text
8. Договір про патентну кооперацію від 19 червня 1970 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_001#Text